

مجله روان شناسی اجتماعی

سال دهم، شماره ۳۵، تابستان ۱۳۹۴

صفحات مقاله: ۷۷-۸۶

تاریخ وصول: ۹۳/۱۲/۱۱ - تاریخ پذیرش: ۹۴/۵/۲۸

نقش امنیت هیجانی و کنش وری جنسی در گرایش زوجین به روابط خارج از حیطه زناشویی

کبیر شریفی^{۱*}

فرهاد محمدی مصیری^۲

چکیده

تحقیق حاضر جهت بررسی نقش امنیت عاطفی و کنش وری جنسی در گرایش زوجین به روابط خارج از حیطه زناشویی انجام گرفت. نمونه شامل ۳۸۰ نفر از زوجین ساکن شهر لردگان بودند. ابزار های پژوهش عبارت بودند از پرسش نامه "وضعیت جنسی گلوبک-راست، و پرسشنامه امنیت عاطفی تجدید نظر شده و گرایش به روابط خارج از ازدواج" طرح پژوهش از نوع همبستگی بوده و جهت تحلیل داده ها در سطح ۰/۰۵ از روش آماری ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره استفاده شد. نتایج نشان داد که گرایش زوجین به روابط خارج از حیطه زناشویی با امنیت عاطفی و کنش وری جنسی آن‌ها رابطه معناداری دارد. هم چنین، نتایج حاصل از آزمون رگرسیون حاکی از این بود که امنیت عاطفی و کنش وری جنسی پیش بینی کننده گرایش به روابط خارج از حیطه زناشویی می باشند.

واژه های کلیدی: گرایش به روابط خارج از حیطه زناشویی، امنیت عاطفی، رضایت جنسی.

۱. کارشناس ارشد مشاوره

۲. دانشجوی دکتر تخصصی روانشناسی دانشگاه محقق اردبیلی neuropsychy.fa@gmail.com

مقدمه

خانواده را موسسه یا نهاد اجتماعی معرفی کرده‌اند که ناشی از پیوند زناشویی زن و مرد است و معمولاً واحدی کوچک متشکل از حداقل دو یا سه نفر است، ولی از نظر اهمیت آن را از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی و نخستین منبع سازندگی و پرورش نسل و عالی‌ترین سرچشمه خوشبختی و غنی‌ترین منبع عاطفه دانسته‌اند و آن را محل ارضاء نیازهای مختلف جسمانی، عقلانی و عاطفی می‌دانند (احمدی و همکاران، ۱۳۸۴).

عمده آزمایش‌های سنجش رضایت پس از ازدواج در سراسر دنیا نشان می‌دهند پس از عبور زندگی مشترک از مرز هیجان‌ات اولیه و ورود به عرصه تلاطم زندگی روزمره نوعی افت رضایت‌مندی از کیفیت عاطفی، اجتماعی یا جسمانی زناشویی مشاهده می‌شود (بولینگگ و هیل، ۲۰۰۵). چنین افتی بخصوص با حضور فرزندان و مشکلاتشان، افزایش تعهدات و چالش‌های زندگی جدی‌تر نیز می‌گردد (غلامعلیان و احمدی، ۱۳۸۷). گاه نیز، شدت اختلافات و عدم آگاهی زن و مرد از راه‌های مقابله با مشکلات، چنان به نارضایتی زناشویی دامن می‌زند که زوج‌ها برای ارضای نیازهای عاطفی و جنسی خود مسیرهای دیگری را به جز رابطه با همسر خود جستجو می‌کنند (احتشام زاده و همکاران، ۱۳۸۸).

مشکلاتی که درگیری در روابط خارج از حیطه زناشویی برای هریک از زوجین بوجود می‌آورد بر هیچ کس پوشیده نیست. درگیری در روابط خارج از ازدواج، جدا از تاثیرات منفی که بر روابط زن و مرد وارد می‌سازد، مسائل و مشکلات قانونی را برای فرد درگیر در این روابط بوجود آورده که باعث می‌گردد عملکرد روانی - اجتماعی او به شدت کاهش یابد. از سوی دیگر فردی که در رابطه زناشویی به او خیانت شده، فشار روانی زیادی را متحمل می‌گردد و مستعد ابتلا به بیماری‌های شدید روانی از جمله افسردگی و اضطراب می‌گردد (الیس، ۲۰۰۴). هرچند روانشناسان و نظریه‌پردازان بر نقش امنیت عاطفی و رضایت جنسی در کیفیت روابط زناشویی تأکید می‌کنند، تحقیقات محدودی در مورد امنیت عاطفی و کنش‌وری جنسی و رابطه آن با گرایش به روابط خارج از حیطه زناشویی زوجین به خصوص در ایران به عمل آمده است. لذا هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش امنیت عاطفی و کنش‌وری جنسی در گرایش زوجین به روابط خارج از حیطه زناشویی می‌باشد. بسیاری از دانشمندان و پژوهشگران کوشیده‌اند تا بر اساس نظریه‌های مختلف به مطالعه عوامل تاثیرگذار بر رابطه زناشویی بپردازند. بر اساس پژوهش‌های مککارتی (۲۰۰۴)، رحمانی و همکاران (۱۳۸۹)، ترودل و گولدفارب (۲۰۱۰)، لامرو و همکاران (۲۰۱۳)، استفسون و متسون (۲۰۱۴) رضایت از زندگی زناشویی با کنش‌وری جنسی ارتباط معنی‌داری دارد. در پژوهش فینی (۲۰۰۵) و پژوهش‌های فراتحلیلی (دان و اسکویل، ۱۹۹۵؛ به نقل از اعتمادی و همکاران، ۱۳۸۵)، بین امنیت عاطفی با رضایت زناشویی زوجین همبستگی مثبت داشت. با توجه به مسائل بیان شده، این سوال مطرح میشود که آیا بین امنیت عاطفی و کنش‌وری جنسی با گرایش زوجین به روابط خارج از حیطه زناشویی رابطه وجود دارد؟

در این راستا، فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر بررسی شدند:
امنیت عاطفی و کنش وری جنسی پیش‌بینی‌کننده گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج می‌باشد.
بین امنیت عاطفی و گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج ارتباط وجود دارد.
بین کنش وریو گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج ارتباط وجود دارد.

روش پژوهش

روش تحقیق حاضر، از نوع توصیفی و همبستگی است. جامعه آماری کلیه زوجین ساکن شهر لردگان که برای درمان تعارض‌های زناشویی در تابستان و پاییز سال ۱۳۹۳ به مراکز مشاوره شهر لردگان مراجعه کردند، می‌باشد و نمونه آماری با توجه به حجم جامعه و روش تحقیق، حجم نمونه محاسبه شده ۳۸۰ نفر می‌باشد. روش نمونه‌گیری در تحقیق حاضر، نمونه‌گیری در دسترس بود.

ابزارها

در این تحقیق برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد:

آزمون امنیت عاطفی تجدید نظر شده (ISQ-R):

برای سنجش امنیت عاطفی آزمودنی‌ها از آزمون امنیت عاطفی تجدید نظر شده (ISQ-R) استفاده می‌شود. این مقیاس برای ارزیابی میزان آسودگی نسبت به آسیب‌پذیری از سوی شریک در حوزه‌های مختلفی از رابطه ساخته شد. ISQ-R یک نمره کلی در دامنه ۰ تا ۱۱۲ به دست می‌دهد. شرکت‌کنندگان هر عبارت را در یک طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای از ۰ (هرگز) تا ۴ (همیشه) نمره‌گذاری می‌کنند. هرچه نمره فرد بالاتر باشد نشان دهنده امنیت عاطفی بیشتر است. تحقیقات نشان داده است که این مقیاس از پایایی درونی مناسبی برخوردار است (کوردوا و همکاران، ۲۰۰۵). روایی سازه با بررسی همبستگی بین ISQ-R و مقیاس‌هایی از سازهایی که از دیدگاه نظری مربوط بودند، در حد مطلوب تأیید شد (کوردوا و همکاران، ۲۰۰۵). هم‌چنین روایی و پایایی این آزمون در تحقیق اخلاقی (۱۳۹۲) مورد تأیید قرار گرفت، بدین ترتیب که همبستگی این آزمون با صمیمیت زناشویی ۰/۶۹ و آلفای کرانباخ برابر با ۰/۸۸ بدست آمد.

پرسشنامه وضعیت جنسی گلوبک-راست (GRISS):

پرسشنامه وضعیت جنسی گلوبک-راست (گلوبک و راست، ۱۹۸۶) یک آزمون ۲۸ سؤالی است. پرسشها در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت، نوع و شدت مشکلات جنسی را در هفت زمینه و دو فرم جداگانه برای زنان و مردان از نمره صفر تا نمره چهار می‌سنجد. حداقل نمره آزمودنی در این مقیاس صفر و حداکثر نمره ۱۱۲ خواهد بود. زیرمقیاس‌های پرسشنامه زنان شامل ندرت (نافراوانی)، فقدان ارتباط، ناکامروایی، اجتنابگری، ناشهوت‌انگیزی انقباض مهلی و بی‌ارگاسمی؛ و زیرمقیاس‌های پرسشنامه مردان شامل ناتوانی جنسی، زودانزالی، ناشهوت‌انگیزی، اجتنابگری، ناکامروایی، ندرت و فقدان ارتباط است. فرم فارسی این پرسشنامه در دو

تحقیق اجراء شده است. در تحقیق اول که یک نمونه ۴۵ نفری از زنان و یک نمونه ۵۸ نفری از مردان مراجعه کننده برای سکس درمانی مورد مطالعه قرار گرفتند (بشارت، ۱۳۸۰). ضریب آلفای کرونباخ نمره کل مقیاس برای زنها ۰/۸۴ و برای مردها ۰/۷۹ بود که نشانه همسانی درونی بالای پرسشنامه است. ضرایب همبستگی بین نمره‌های تعدادی از آزمودنی‌ها در دو نوبت با فاصله یک هفته $0/73 = I$ نشانه پایایی بازآزمایی خوب پرسشنامه است. در تحقیق دوم که در مورد ۴۵ زوج نابارور انجام شد (بشارت، ۱۹۹۸). ضریب آلفای کرونباخ پرسش‌های هر یک از زیرمقیاس‌ها برای آزمودنی‌های زن به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۷، ۰/۹۴، ۰/۸۹، ۰/۹۱، ۰/۹۳، ۰/۸۹ و برای آزمودنی‌های مرد به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۸۹، ۰/۹۲، ۰/۸۷، ۰/۹۴، ۰/۸۷ و ۰/۹۰ بود که همسانی درونی پرسشنامه را تأیید می‌کنند. ضرایب همبستگی بین نمره‌های آزمودنی‌ها در دو نوبت با فاصله سه هفته برای آزمودنی‌های زن $I = 0/75$ و برای آزمودنی‌های مرد $I = 0/77$ بود که نشانه پایایی بازآزمایی خوب مقیاس است.

پرسشنامه گرایش به روابط خارج از ازدواج:

پرسشنامه گرایش به روابط خارج از ازدواج پرسش‌نامه محقق ساخته توسط شیردل در سال (۱۳۸۵) میباشد. این پرسشنامه از ۲۱ ماده تشکیل‌دهنده و دارای ۴ گروه سؤال به شرح زیر است: ۱. به دلیل ناراضیاتی از روابط جنسی (همسر)، ۲. ناراضیاتی از روابط عاطفی (همسر)، ۳. تنوع طلبی، ۴. سوء ظن نسبت به وفاداری همسر و حس انتقام جویی از وی.. برای سنجش میزان روایی محتوایی، این پرسشنامه توسط استاتید روان‌سنجی، مشاوره، روانشناسی و آسیب‌شناسی اجتماعی و خانواده، مورد بررسی قرار گرفت که روایی محتوایی آن را مورد تأیید قرار دادند. برای سنجش میزان اعتبار آزمون (همسانی درونی)، این پرسشنامه بر روی ۲۱ نفر (۱۰ نفر زن و ۱۱ نفر مرد) بعنوان نمونه اجرا شده و آلفای کرونباخ محاسبه شد که آلفای کرونباخ در آزمون میزان گرایش به رابطه نامشروع ۰/۹۳ بدست آمد که نشان می‌دهد این آزمون از اعتبار (همسانی درونی) بالایی برخوردار است. سؤالات دارای نمره مثبت به ترتیب از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم، نمره ۵ تا ۱ به آنها تعلق می‌گیرد، و سؤالاتی که دارای نمره منفی هستند، به ترتیب از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم، نمره ۱ تا ۵ به آنها تعلق می‌گیرد (شیردل، ۱۳۸۹).

یافته‌ها

در این تحقیق از تجزیه و تحلیل توصیفی داده‌ها، به منظور توصیف داده‌های جمع‌آوری شده، استفاده شد و با استفاده از نرم‌افزار آمار با اطلاعات تجزیه و تحلیل گردید. با استفاده از آزمون تحلیل رگرسیون چندگانه به بررسی این نکته پرداخته شد که آیا متغیرهایی که به عنوان پیش‌بین در نظر گرفته می‌شوند توانایی پیش‌بینی متغیر ملاک را دارند یا خیر؟ در آزمون معنی‌داری ضریب همبستگی پیرسون میزان همبستگی میان متغیرهای موجود مورد بررسی قرار گرفت. از آنجایی که متغیرهای تحقیق حاضر کمی هستند، ضریب همبستگی که برای آن‌ها محاسبه شد، ضریب همبستگی پیرسون بود. آزمون‌های آماری در این تحقیق از نوع پارامتریک می‌باشند. پیش‌فرض اولیه در این آزمون این است که توزیع نمرات متغیرها نرمال باشد.

نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها در جداول شماره ۱ تا ۶ آمده است.

جدول شماره ۱ شاخص‌های توصیفی مربوط به داده‌های حاصل از آزمون امنیت عاطفی

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
امنیت عاطفی	۳۸۰	۶۸/۰۸۱۶	۱۵/۱۱۸۲۲	۶/۰۰	۱۰۴/۰۰
کنش وری جنسی	۳۸۰	۷۳/۹۷۸۹	۱۷/۹۰۱۲۱	۲۰/۰۰	۱۰۹/۰۰
گرایش به روابط خارج از ازدواج	۳۸۰	۵۰/۱۸۶۸	۱۴/۰۹۸۳۹	۲۱/۰۰	۹۰/۰۰

جدول شماره ۲ ضرایب همبستگی تحلیل رگرسیون چند گانه

مدل	R	R مجذور	مجذور R تنظیم شده	خطای استاندارد
همزمان	۰ ^۹ /۲۴۳	۰/۰۵۹	۰/۰۵۴	۱۳/۷۱۲۵۹

جدول شماره ۳. خلاصه نتایج رگرسیون برای پیش‌بینی گرایش به روابط خارج از ازدواج از طریق امنیت عاطفی و کنش وری جنسی

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معنی‌داری مشاهده شده
پیش‌بین	۴۴۴۲/۴۵۴	۲	۲۲۲۱/۲۲۷	۱۱/۸۱۳	۰ ^۹ /۰۰۰
باقی مانده	۷۰۸۸۹/۲۸۰	۳۷۷	۱۸۸/۰۳۵		
کل	۷۵۳۳۱/۷۳۴	۳۷۹			

جدول شماره ۴ ضرایب رگرسیون استاندارد شده

متغیرهای پیش‌بین	SE	Beta	t	سطح معنی‌داری
امنیت عاطفی	۰/۰۴۷	-۰/۲۱۳	-۴/۲۲۳	۰/۰۰۰
کنش وری جنسی	۰/۰۴۰	-۰/۰۹۱	-۱/۸۱۵	۰/۰۷۰

جدول شماره ۵ همبستگی بین امنیت عاطفی و گرایش به روابط خارج از ازدواج

متغیر	گرایش به روابط خارج از ازدواج
امنیت عاطفی	**R= -۰.۲۲۵ P= ۰.۰۰۰ N=۳۸۰

جدول شماره ۶ همبستگی بین رضایت جنسی و گرایش به روابط خارج از ازدواج

متغیر	گرایش به روابط خارج از ازدواج
کنش وری جنسی	*R= -۰.۱۲۰ P= ۰.۰۱۹ N=۳۸۰

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر نتایج نشان داد که گرایش زوجین ساکن شهر لردگان به روابط خارج از حیطه زناشویی امنیت عاطفی و کنش وری جنسی آنها رابطه معناداری دارد و از طریق امنیت عاطفی و کنش وری جنسی هریک از زوجین می‌توان گرایش او به روابط خارج از حیطه زناشویی را پیش‌بینی کرد.

پس از آزمون فرضیه اول نتایج نشان داد که ۶ درصد از واریانس متغیر گرایش به روابط خارج از ازدواج از طریق امنیت عاطفی و رکنش وری جنسی آنها قابل تبیین است. همچنین همانطور که در جدول شماره ۵ مشاهده می‌شود گرایش به روابط خارج از ازدواج زوجین از طریق امنیت عاطفی و کنش وری جنسی آنها قابل پیش‌بینی می‌باشد. بنابراین فرضیه اول تحقیق تایید می‌شود.

نتایج تحلیل ضرایب رگرسیون نشان داد از میان متغیرهای کنش وری جنسی و امنیت عاطفی، سهم امنیت عاطفی در پیش‌بینی گرایش به روابط خارج از ازدواج، بیشتر از کنش وری جنسی می‌باشد. همچنین این که امنیت عاطفیه تنهایی می‌تواند متغیر ملاک گرایش به روابط خارج از ازدواج را پیش‌بینی کنند. این نتایج تحقیق با یافته‌های حیدری و اقبال (۱۳۸۹)، متولی، بختیاری، علوی مجد و ازگلی (۱۳۸۸)، احتشام زاده، مکوندی و باقری (۱۳۸۸)، فاتحی زاده و احمدی (۱۳۸۴)، آقامحمدیان شعریاف و موسوی (۱۳۸۶)، رحمانی و همکاران (۱۳۹۰)، مککارتی (۲۰۰۴)، پاتریک، سلز، گیوردانو و فولراد (۲۰۰۷)، لیتزینگر و گوردون (۲۰۰۵) و بولینگ و هیل (۲۰۰۵) که آن‌ها نیز به تأثیرات رضایت جنسی و امنیت عاطفیه گرایش به روابط خارج از ازدواج اشاره کرده‌اند، همخوان می‌باشد.

فرضیه دوم تحقیق حاضر بدین گونه صورت بندی شد: "بین امنیت عاطفی و گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج ارتباط وجود دارد". نتایج آزمون فرضیه دوم تحقیق با استفاده از آزمون معناداری ضریب همبستگی پیرسون حاکی از این بود که بین امنیت عاطفی و گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج رابطه وجود دارد. همانطور که در جدول شماره ۷ مشاهده می‌شود بین امنیت عاطفی و گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج ارتباط معناداری در جهت معکوس وجود دارد؛ به عبارتی هرچه زوجین از امنیت عاطفی بالاتری برخوردار باشند، گرایش به روابط خارج از ازدواج کمتری را گزارش می‌کنند. این رابطه از لحاظ آماری با احتمال خطای کمتر از ۰/۰۰۰۵ معنادار است، لذا فرضیه دوم تحقیق نیز تایید می‌شود. این نتایج تحقیق با یافته‌های غلامعلیان و احمدی (۱۳۸۷)، سامانی (۱۳۸۶)، آخرتی (۱۳۸۶)، فاتحی زاده و احمدی (۱۳۸۴)، بشمارت (۱۹۹۸)، پاتریک، سلز، گیوردانو و فولراد (۲۰۰۷)، کردوا، جی و وارن (۲۰۰۵)، بولینگ و هیل (۲۰۰۵)، کردوا و اسکات (۲۰۰۱) و فینی (۱۹۹۹) که آن‌ها نیز در تحقیقاتشان به رابطه بین امنیت عاطفی و گرایش به روابط خارج از ازدواج اشاره کرده‌اند، همخوان می‌باشد.

این یافته تحقیق را باید با توجه به اهمیت امنیت عاطفی برای زندگی زناشویی و همچنین

تأثیرات آن بر وضعیت روانشناختی زن و شوهر تبیین کرد. امنیت عاطفی بر وضعیت روانشناختی زوجین تأثیر می‌گذارد.

تحقیقات نشان داده است که عدم وجود یک رابطه عاطفی مناسب از سوی شریک زندگی، بیشترین تأثیر را بر بزرگسالان می‌گذارد و زمینه‌ساز بروز نشانگان آسیب‌شناسی روانی در آنها می‌گردد. این نشانه‌ها، ابتدا باعث بروز مشکلاتی در امور روزمره و ارتباطات او با همسرش می‌گردد، و اگر مداخله مناسبی برای درمان صورت نگیرد به انزوای کامل فرد از زندگی زناشویی و درگیری در روابط خارج از ازدواج منجر می‌شود. جانسون (۲۰۰۴)، چند ویژگی زوجینی که از امنیت عاطفی پایین رنج می‌برند را معرفی می‌کند. او بیان می‌کند که ارتباط مختل زن-شوهر، تعارض در نیازها، عدم حمایت زوجین از یکدیگر و گرایش به روابط خارج از ازدواج امنیت عاطفی پایین مربوط می‌باشد.

فرضیه سوم تحقیق حاضر بدین گونه صورت بندی شد: "بین کنش وری جنسی و گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج ارتباط وجود دارد". نتایج آزمون فرضیه سوم تحقیق با استفاده از آزمون معناداری ضریب همبستگی پیرسون حاکی از این بود که بین کنش وری جنسی و گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج رابطه وجود دارد. همانطور که در جدول ۷ مشاهده می‌شود بین کنش وری جنسی و گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج ارتباط معناداری در جهت معکوس وجود دارد؛ به عبارتی هرچه زوجین ساکن شهر لردگان از کنش وری جنسی بالاتری برخوردار باشند، گرایش به روابط خارج از ازدواج کمتری را گزارش می‌کنند. این رابطه از لحاظ آماری با احتمال خطای کمتر از ۰/۰۵ معنادار است، لذا فرضیه سوم تحقیق نیز تایید می‌شود. این یافته با یافته‌های مونتسی و همکاران (۲۰۱۳)، برزنیاک و ویسمن (۲۰۰۴)، لیتزینگر و گوردون (۲۰۰۵)، ترودل و گولدفارب (۲۰۱۰)، رحمانی و همکاران (۱۳۹۰)، بخشایش و مرتضوی (۱۳۸۸)، قوام و تسییح‌سازان (۱۳۸۶) که آن‌ها نیز به رابطه کنش وری جنسی و گرایش به روابط خارج از ازدواج اشاره کرده‌اند، همخوان می‌باشد. بیشترین گرفتاریهای مربوط به روابط جنسی حول محور تعداد برقراری روابط جنسی، زمان ارضا و کیفیت آن دور می‌زند. همان‌طور که مشاهده می‌شود نتایج آزمون فرضیه‌ها حکایت از این دارد که امنیت عاطفی و عملکرد جنسی با گرایش به روابط خارج از ازدواج رابطه دارند. نتایج این تحقیق و تحقیقات گذشته از مداخلات و آموزش‌هایی در راستای افزایش کنش وری جنسی و امنیت عاطفی برای کاهش گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج حمایت می‌کند. با توجه به یافته‌های این پژوهش، ترغیب زوجین به سمت مداخلات و رفتارهایی که اختلالات جنسی آن‌ها را بهبود می‌بخشد و ناامنی عاطفی بین آن‌ها را کاهش می‌دهد، تأثیر چشم‌گیری در پیش‌گیری از گرایش به روابط خارج از ازدواج دارد.

با توجه به اهمیت سلامت روانی بزرگسالان و همچنین تأثیرات کنش وری جنسی و زناشویی بر جنبه‌های مختلف زندگی روانی-اجتماعی افراد، نیاز است که آموزش بیشتری در زمینه شیوه‌های برقراری ارتباط جنسی درست با همسر برای زوجین در نظر گرفته شود و همچنین

برنامه‌ریزی‌هایی برای ایجاد آموزش‌ها و مداخلاتی در راستای افزایش امنیت عاطفی زوجین، مخصوصاً آن‌هایی که اختلالات جنسی را تجربه می‌کنند، صورت گیرد. همچنین ضروری است که مسئولان زیربند اقدامات جدی‌تری در راستای آموزش مهارت‌های برقراری ارتباط جنسی مناسب در سطح فردی، خانوادگی و اجتماعی داشته باشند تا از بروز صدمات روانشناختی آتی جلوگیری شود. با توجه به تاثیرات امنیت عاطفی و کنش‌وری جنسی بر گرایش به روابط خارج از حیطه زناشویی، پیشنهاد می‌شود جهت پیش‌گیری از گرایش به روابط خارج از حیطه زناشویی، سازمان بهزیستی فعالیت‌های آموزشی و مداخلاتی در راستای افزایش امنیت عاطفی و رضایت جنسی کسانی که اخیراً ازدواج نموده‌اند، صورت دهد. همچنین دیگر عوامل میانجی و اثرگذار بر گرایش به روابط خارج از حیطه زناشویی از قبیل چگونگی شکل‌گیری ازدواج، پایگاه اجتماعی-اقتصادی، حمایت‌های اجتماعی رسمی و غیر رسمی، وضعیت خانواده و متغیرهای شخصیتی مختلف باید در پژوهشی گسترده‌تر، چه از لحاظ زمانی و چه از نظر حجم نمونه، مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- آخرتی، محمود (۱۳۸۶). بررسی و مقایسه عملکرد خانواده‌های عادی و خانواده‌های متقاضی طلاق. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران. دانشگاه تربیت معلم.
- احمدی، خدابخش، آزادمرزآبادی، اسفندیار، ملازمانی، علی (۱۳۸۴). بررسی وضعیت ازدواج و سازگاری زناشویی در بین کارکنان سپاه. طب نظامی، ۷(۲)، ۱۵۲-۱۴۱.
- غلامعلیان، فهیمه و احمدی، احمد (۱۳۸۷). کیفیت زندگی زناشویی. فصلنامه تازه‌های روان‌مانی، شماره ۵۰ و ۴۹.
- احتشام‌زاده، پروین؛ مکوندی، بهنامو باقری، اشرف (۱۳۸۸). رابطه بخشودگی، کمال‌گرایی و صمیمیت با رضایت زناشویی در جانبازان و همسران آن‌ها. یافته‌های نو در روان‌شناسی؛ ۴(۱۲): ۱۳۶-۱۲۳.
- بهرامی، نسیم؛ ستارزاده، نیلوفر؛ رنجبر کوچکسرای، فاطمه و قوجازاده، مرتضی (۱۳۸۶). بررسی ارتباط رضایت جنسی و افسردگی بین زوجین بارور و نابارور. فصلنامه باروری و ناباروری، ۵۲-۵۹.
- رحمانی، اعظم و همکاران (۱۳۸۹). ارتباط رضایت جنسی با عوامل فردی در زوجین. نشریه دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران (نشریه پرستاری ایران). دوره ۲۳، شماره ۶۶.
- اعتمادی، عذرا؛ نوابی‌نژاد، شکوه؛ احمدی، سیداحمد و فرزاد، ولی‌الله (۱۳۸۵). بررسی اثربخشی زوج‌درمانی شناختی-رفتاری بر صمیمیت زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره در شهر اصفهان. فصل‌نامه علمی-تحقیقی مطالعات روان‌شناختی. دوره ۲(۱ و ۲): ۶۹-۸۸.
- شاه‌سیاه، مرضیه، بهرامی، فاطمه و محبی، سیامک (۱۳۸۸). بررسی رابطه رضایت جنسی و

- تعهد زناشویی زوجین شهرستان شهرضا. مجله علمی تحقیقی اصول بهداشت روانی، سال یازدهم، شماره ۳، ۲۳۳-۲۳۸.
- حیدری، علیرضا و اقبال، فرشته (۱۳۸۹). رابطه دشواری در تنظیم هیجانی، سبک‌های دلبستگی و صمیمیت با رضایت زناشویی در زوجین صنایع فولاد شهر اهواز. یافته‌های نو در روان‌شناسی؛ ۵(۱۵): ۱۳۴-۱۱۵.
- متولی، رویا؛ بختیاری، مریم؛ علوی مجد، حمید و ازگلی، گیتی (۱۳۸۸). رضایتمندی از زندگی زناشویی و صمیمیت زوجین در زنان باردار شاغل و غیر شاغل شهر اردبیل. مجله علمی تحقیقی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل؛ ۹(۴ (پیاپی ۳۴): ۳۲۴-۳۱۵.
- آقامحمدیان شهرباف، حمیدرضا و موسوی، حسین (۱۳۸۶). بررسی عوامل مؤثر در تحکیم خانواده و رضایت مندی زناشویی. چکیده مقالات همایش تقویت نظام خانواده و آسیب‌شناسی آن، ص ۱۸.
- بخشایش، علیرضا؛ مرتضوی، مهناز. (۱۳۸۸). رابطه رضایت جنسی، سلامت عمومی و رضایت زناشویی در زوجین. فصلنامه روان‌شناسی کاربردی، سال سوم، شماره ۴، ۷۳-۸۵.
- شیردل، ملیحه (۱۳۸۹). عوامل گرایش زنان و مردان متأهل به رابطه نامشروع جنسی. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۲.
- بشارت، محمدعلی (۱۳۸۰). بررسی مقدماتی ویژگیهای روانسنجی پرسشنامه وضعیت زناشویی گلوبک - راست. گزارش پژوهشی. دانشگاه تهران.
- رحمانی، اعظم؛ مرقاتی خویی، عفت السادات؛ صادقی، نرجس؛ و الله قلی، لیلا. (۱۳۹۰). ارتباط رضایت جنسی و رضایت از زندگی زناشویی. نشریه پرستاری ایران، ۲۴، ۸۲-۹۰.
- فاتحی زاده، مریم. احمدی، سید احمد (۱۳۸۴). بررسی رابطه الگوهای ارتباطی ازدواج و میزان رضایتمندی زناشویی زوجین شاغل در دانشگاه اصفهان. نشریه خانواده پژوهی، سال اول، شماره ۲.
- قوام، منصور و تسبیح‌سازان، رضا (۱۳۸۶). بررسی فراوانی انواع اختلال‌ها کنشی جنسی در زنان و مردان متأهل مراجعه کننده به کلینیک سلامت خانواده. مجله پزشک ارومیه، ۴، ۶۳۹-۶۳۴.
- سامانی، سیامک (۱۳۸۶). بررسی عمده‌ترین عوامل ایجادکننده درگیری‌های زناشویی در دانشجویان متأهل شیراز. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۱۱ (۳)، ۶۶۷-۶۵۸.
- Cordova, J. V., Gee, C. B., & Warren, L. Z. (2005). Emotional skillfulness in marriage: Intimacy as a mediator of the relationship between emotional skillfulness and marital satisfaction. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24 (2), 218-235.
- Johnson, S. M. (2004). *The practice of emotionally focused marital therapy: Creating the connection* (2nd ed.) New York: Bruner & Routledge.
- Besharat, M. A. (1998). *Sexual problems, classification, justification, measurement, and cure, Psychotherapy Findings*, Tehran: Roshd Press.

- Brezsnyak, M., & Whisman, M. A. (2004). Sexual desire and relationship functioning: the effects of marital satisfaction and power. *J Sex Marital Ther*, 30(3), 199-217.
- Lemer, J. L., Blodgett, S. E., & Benson, K. E. (2013). The effect of self-focused attention performance demand, an dispositional sexual self-consciousness on sexual arousal of sexuality functional and dysfunctional men. *Behavior research and therapy*, 42, 915-935.
- Litzinger, S., & Gordon, K. C. (2005). Exploring relationships among communication, sexual satisfaction, and marital satisfaction. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 31, 409-424.
- McCarthy, B. W. (2004). Relapse prevention strategies and techniques for inhibited sexual desire. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 25, 297-303.
- Montesi, J. L., Conner, B.T., Gordon, E. A., Fauber, R. L., Kim, K. H., & Heimberg, R. G. (2013). On the Relationship Among Social Anxiety, Intimacy, Sexual Communication, and Sexual Satisfaction in Young Couples. *Archives of Sexual Behavior*, 42, 81-91.
- Patrick, S., Sells, J. N., Giordano, F. G. & Follerud, T.R. (2007). Intimacy, differentiation, and personality variables as predictors of marital satisfaction. *The Family Journal*, 15; 359- 367.
- Stephenson, K. R. & Meston, C. M. (2013). The Conditional Importance of Sex: Exploring the Association Between Sexual Well-Being and Life Satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 16 (3): 1-14.
- Trudel, G., & Goldfarb, M. R. (2010). Marital and sexual functioning and dysfunctioning, depression and anxiety *Sexologies*, 19, 164-169
- Feeny, J. A. (1999). Adult Romantic Attachments and Couple Relationships In J. Cassidy & P. R. Shaver (eds.) *Handbook of attachment theory, research, and clinical applications*. London, the Guilford Press.
- Bowling, T., & Hill, M. (2005). An overview of marriage enrichment. *The Family Journal*, 13 (1), 87-94.
- Litzinger, S., Gordon K. C. (2005) Exploring relationships among communication, sexual satisfaction, and marital satisfaction. *J Sex Marital Ther*; 31 (5): 409-24.
- Ellis, A. (2004). *Rational - Emotive Couples Therapy*. New York: Pergamon press.
- Cordova, J. V., & Scott, R. (2001). Intimacy: A behavioral interpretation. *The Behavior Analyst*, 24, 75-86.